

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ז.

עין משפט נר מצוה

לד א ב ג מיי פ"א
מלכות תרומות
הלכה ה' ופ"ו מהלכות
צ"מ הכזרה הלכה טו:
לד ד מ"ג פ"ג מהלכות
מעשר הלכה ט:

שיטה מקובצת

א"ר זעירא רב יהודה בשם שמואל
אומר חלת חוזה לארץ ותרומת חוזה
לארץ אוכל והולך ואחר כך מפריש ר'
אצל בשם רבי שמואל אמר לא חשו
אלא לתרומת דגן תירוש ויזהר ומשמע
דקאי אר' יוחנן דלאמר דגולה היו
מפרישין תרומות (ט) וואתא רבי
אצל לאשמועינן דדוקא דגן תירוש
ויזהר היו מפרישין תרומות ומעשרות
ולאו דוקא נקט תרומה דהוא הדין
מעשר אצל לתרומה גדולה כמו
מעשר רבי שילא בשם ר"ש אח"כ ר'
שילא בשם ר"ש אמר לא חשו אלא
לתרומה גדולה אצל לירקות אפילו
לתרומה גדולה לא חשו דמני אסיו
בשם רבי עקיבא מעשרות לירק
מדכריהם פירוש שאין להם אסמכתא
מן הפסוק כמו שיש לשאר פירות
דאסמכו בזמן אקרא ולפי זה לא קשיא
מדי מהך דשמעתי דרבי מאיר אצל
עלה של ירק והוא דמסקמ ע"ו
דאכל פירי דלא מעשרין בשאר פירות
קאמר שהורמה מהן תרומה גדולה
אצל לא מעשר וצרכות (דף לו.) לא
גרסינן ירק דנגלף איידי ולא ירק
הוא ול"ג נמי מעשר אלא הני מילי
גזי לנף דכל שאר פירות אינו נוהג
מעשר אלא תרומה וכן הוא בספרים
מדויקים ואהיה דצירושלמי דקאמר
שצאו הרוזין וצטלו סמכיני עשוי
שאין אנו מפרישין תרומות ומעשרות
ור"מ מפרש דאין השדות חסרות
כמו שלנו לפי שנתנין מהן מס ופלי
זה צמיחה לא היו מפרישין אלא
מהנהו דלא יהי טסקא דאיכא דלא
יהי כדלמא דהמקבל (צ"מ קי.) ארעא
לית לה כרגא וטסקא מאי ועוד יש
לפרש שמה וטסקא נמי מארץ שראל
כמונו לא תקנו חכמים ועוד יש מפרשים
שנמצא צירושלמי דהא דקאמר דמכיני
ולהלן פטור מן הדמאי לאו דוקא דמאי
אלא אף מן הדמאי והוא סמכיני:
א"ל מקום הניחו לו אבותיו
להתגדר בו. תימה דלא משני הכי
בפרק צמה בהמה (שם דף טו):
דדרשינן ואת צמחה אשר על פי
ירושלים אשר צנה שלמה (אזתם צנר
יאשיהו) כו' אפשר צא אסא כו' אלא
מקיש ראשונים לאחרונים מה אחרונים
לא עשו ותלה בהן אף כו' ואמאי לא
משני דמקום הניחו לו אבותיו להתגדר
בהו גזי נחש הנחשת לפי שנעשה
על פי הדבור טעמו והיו הראשונים והיו
אלה הם צמה היו טועין שלא לצנר אבותם:
וד"ל מאן נתן עיניו בצד זה ואבא בצד אחר. יוא"מ דתנן בפרק
צמה מדליקין (שם דף לו.) ספק חשכה מעשרין את
הדמאי הא ודאי חשכה לא אמאי כיון דאפשר ע"י נותן עיניו בצד זה
ואוכל בצד אחר אם כן יהא מותר להפריש בשבת כדמוכח בפרק נוטל
(שם דף קמ"א): דתנן רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע באתר
ומאה ופרקי בגמרא (שם דף קמ"ב). והא מתקן הוא ומשני הא מני רבי
אמר רבי תנן תמן צמחה עשוי ויש לומר דשאני מדומע שצנר היה
עשוי מוספתי גיטין לא. וצמחה נה. וצרכות ט. ד"ה צמחה:

מקום הניחו. כשיצאו בנינו אחריו אם לא ימצאו מה לתקן צמה יגדל
שם: להגדר. להגדל: מאן. שראינו שקבל רבי עדות זו ולמד
הימנה אע"פ שדבר תימה הוא שהרי מעולם היו נוהגין צו אסור
למדנו שאין מוסיפין תלמיד חכם האומר דבר הלכה איחידוש לאמר לא
שמעת. אין מוסיפין און מדליקין אותו
משמעו לאמר חזור כך: מוסיפין.
צומקאים את דבריו: מוסיפין. לומר
גאומן גרמה לך שלא הטיט אחן לשמוע
דבר הכלתו מפי רבך. ליטנא אחרינא
מגביהן ומסקין אותו מדכריי:
וחוסי. לשון גבוהי הלכ שלא דקדק
מפי רבו כל זכרו וסמכו על צמ:
(ה) גוריש וגו'. אלא הנימוס למס
עובד ויושבים ציניה: אשפטיסיה.
ליהודה צריה דר"ש צן פ"ו: הרצה
כרנים כצשו עולי מלריס. וקדשו
צקדושת צריה ולא כצשו עולי צבל
לקדשם אשני ולכן לא כצשו
לקדשיה והואיל והתורה והתורה דקדושה
ראשונה צטלה דכי קדשה יהושע
לשעתה קדשה ולא לעמיד לצא
זכשגלו צימי צכודלנר ולא רצו להחזיר
קדושתה כדי שיהא מותר לתרוס
ולרוע שם צצציעת שאין נוהגת
צחוצה לארץ ויסמכו עליהן עניים
ליטול לקט שכמה ופאה ומעשר עני
וצית שאן מהן הימה ואתן שקדשו הן
לא צטלו צחורצן שני כדלמרינן
ציצמות צהערל (דף ק"ז פ"ב): והציף
ה' אלהיך אל הארץ אשר ירשו צבותיך
וישפתיס (י) וירשה ראשונה וטינה יש להם
שצטלה ירושה ראשונה ונקראת שניה
ירושה אצל ירושה שליטת אין להם
שהיניה לא פסקה הלכך צימי רבי
נהגו אסור צלרין: עלה צמלמא.
דלכילת ערלי היא ושריא צלרין:
מאגודה אכליה. דמשנאגד אסור
לאכול ערלי: הנאגד. שרצו לאוגדו:
משאגד. הוקצע למעשר ונאסר
צלכילת ערלי: לאו ארעסיה. שח
ר' מאיר ולא עשרו ולעולם סצירא
ליה דצבי עשורי: **מקום אחר**.
שמה הוא ליה ירק תלוס צציתו ואמר
היה הוא מעשר על אגודה זו: לתרוס
שלא מן המוקף. מן ההמחזור וסמוך
לו כגון אין מקיפין שתי חציות (פ"ה
דף צ"ב): וכמו מקפת וקורא לה שם
אכל קדושה שניה נמקדת
לעולם כדמחלו צצית
(פ"ב) קדושה ראשונה
ושניה יש להן, שליטת
אין להן (תיגיה ג' ע"ש)
הלכך ויוסיס בהן צצציעת
שיסמכו עליהן עניים
לצור עמלן לתרוס ולקור
ועוד ליטול לקט שכמה
ופאה ומעשר עני (שבת
ט"ז). ירק הנאגד. שרצו
באגודות משיאגד. היו
גורט למעשר ואסור לאכול
ממנו ערלי עד מעשר
(ד"ה ב'). בהמתן של
צדיקים. תמורו דרי פתח
כן יאיר לקמן, אין
הקבי"ה מביא וקורא לה שם
על ידי. שחללה הנהיה
דבר האסור לה (ועיל ה').
שלא מן המוקף. מוקף
סמוך כמו לקמן מו'):
מקיפין צבעי. סמכיני וז'
לו ורואין אם דומות לו
לו, וכמו מקפת וקורא
לה שם דמקפת נדה בפרק
נמאל, שלא מן המוקף
ממנו ערלי שיש לו
באומן לא דליהו מניה
וציה (שחובין ט') אסור
לצור לומר מנאכל שיש לו
בתוס עמלן תהא תרומה
על זו, שמה אותה ששה
איה בעין, ואם ששה עין
(גיטין לו.)

אלא מקום הניחו לו אבותיו להתגדר בו אף
אני מקום הניחו לי אבותי להתגדר בו מכאן
לתלמיד חכם שאמר דבר הלכה שאין
מוסיפין אותו ואמרי לה אין מוסיפין אותו
ואמרי לה אין מוסיפין אותו מאן דאמר
מוסיפין בדכתיב ו'לא יזח החשן ומאן דאמר
אין מוסיפין דכתיב ²כי לא יזנח לעולם ה'
ומאן דאמר מוסיפין ⁶דתנן משרבו וחוסי
הלב רבו מחלוקות בישראל מתקופה לה ⁷יהודה
בריה דר' שמעון בן פזי ומי איכא למאן דאמר
דבית שאן לאו מארץ ישראל היא והכתיב
³ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה הא
דאמר ר' שמעון בן אליקים משום ר' אלעזר
בן פדת שאמר משום ר' אלעזר בן שמוע
⁴הרבה כרנים כבשום עולי מצרים ולא
כבשום עולי בבל ⁷וקסבר ³קדושה ראשונה
קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא
²והניחום כדי שייסמכו עליהן בשביעית
אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא והא ר' מאיר
עלה בעלמא הוא דאכיל אמר ליה מאגודה
אכליה ⁶ותנן ירוק הנאגד משיאגד ודלמא
לאו ארעתיה ¹⁰השתא בהמתן של צדיקים אין
הקב"ה מביא תקלה על ידן צדיקים עצמן לא
כל שכן ודלמא עישר עליהם ממקום אחר
¹⁰לא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף
ודלמא נתן עיניו בצד זה ואכל בצד אחר
אמר ליה ¹⁰חזי מאן גברא רבה קמסהדי
עליה מאי בהמתן של צדיקים דרבי פנחס
בן יאיר הוה קאזיל לפדיון שבויין פגע ביה
בגינאי נהרא אמר ליה גינאי חלוק לי מיומד
ואעבור כך אמר ליה אתה הולך לעשות
רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני אתה
ספק עושה ספק אי אתה עושה אני ודאי
עושה אמר ליה אם אי אתה חולק גזורני
עליך שלא יעברו כך מים לעולם חלק ליה
הוה ההוא גברא דהוה דארי חיטי לפיסחא
אמר ליה חלוק ליה נמי להאי דבמצוה עסיק
חלק ליה הוה ההוא שיעא דלווה בהדיהו
אמר ליה חלוק ליה נמי להאי דלא לימא כך
עושים לבני לוייה חלק ליה אמר רב יוסף
כמה נפיש גברא ממשא ושתיין רבוון
דאילו התם חד זימנא והכא תלתא
זימנין ודלמא הכא נמי חדא זימנא אלא
כמשה ושתיין רבוון אקלע לההוא
אושפיזא רמו ליה שערי לחמריה לא אבל
חבטינהו

(א) סוטה מו: ונסח איתא
דמילין (ב) וצרכות ט:
מוכר רבי יהודה צריה דר"ש
מן פ"ו (ג) מניה ג:
(ד) שם: מניה י: ערכין
לג: תמורה כ"א. וצמיס ט:
ק: מסות ט"ט. שבעות טו,
(ה) מעשרות פ"א מ"ה
ר"ה י"ג, (ו) צימות ט:
כמויות כ"ח: גיטין ו: לעיל
ה: ג' (ז) ושריזין ל:
ותי"ג (ח) וצרכות ל:
(ט) וצרכות ל:

תורה אור השלם

1. וירכסו את החשן
משבעתי אל טבעת
האפד בפתיל תבלת
לדיות על חשב האפד
ולא יזח החשן מעל
האפד: שמות כח כח
וירכסו את החשן
משבעתי אל טבעת
האפד בפתיל תבלת
לדיות על חשב האפד
ולא יזח החשן מעל
האפד כאשר צוה י' את
משה: שמות לט כ"א
2. כי לא יזנח לעולם
אדין: איכה ג' א
3. ולא הוריש מנשה את
בית שאן ואת בנותיה
ואת תענך ואת בנותיה
ואת אשבי דור ואת
בנותיה ואת יושבי
יב'לעם ואת בנותיה ואת
יושבי מגדו ואת בנותיה
ויורא הגבגבי לקשת
בארץ הזאת:
שופטים כ' כ

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולא
הוריש: (ב) תוס' ד"ה
(בעמוד הקודם) והטור
כו' מפרישין תרומות
ומעשרות וכו':

מוסף רש"י

זחוחי הלב. שאין מעיין
אל אדם לשמוע יפה מפי
רבו וסומכים על צינים
לקדק שמעתי (סוטה
מח). קדושה ראשונה.
שקדשה יהושע לשפתה,
לא קדשה לעמיד לצא
אכל קדושה שניה נמקדת
לעולם כדמחלו צצית
(פ"ב) קדושה ראשונה
ושניה יש להן, שליטת
אין להן (תיגיה ג' ע"ש)
הלכך ויוסיס בהן צצציעת
שיסמכו עליהן עניים
לצור עמלן לתרוס ולקור
ועוד ליטול לקט שכמה
ופאה ומעשר עני (שבת
ט"ז). ירק הנאגד. שרצו
באגודות משיאגד. היו
גורט למעשר ואסור לאכול
ממנו ערלי עד מעשר
(ד"ה ב'). בהמתן של
צדיקים. תמורו דרי פתח
כן יאיר לקמן, אין
הקבי"ה מביא וקורא לה שם
על ידי. שחללה הנהיה
דבר האסור לה (ועיל ה').
שלא מן המוקף. מוקף
סמוך כמו לקמן מו'):
מקיפין צבעי. סמכיני וז'
לו ורואין אם דומות לו
לו, וכמו מקפת וקורא
לה שם דמקפת נדה בפרק
נמאל, שלא מן המוקף
ממנו ערלי שיש לו
באומן לא דליהו מניה
וציה (שחובין ט') אסור
לצור לומר מנאכל שיש לו
בתוס עמלן תהא תרומה
על זו, שמה אותה ששה
איה בעין, ואם ששה עין
(גיטין לו.)